

Na podlagi prvega odstavka 28. člena Zakona o računskem sodišču
(ZRacS-1, Uradni list RS, št. 11/01)
izdajam

REVIZIJSKO POROČILO
O PRAVILNOSTI FINANCIRANJA VOLILNE KAMPANJE
ZELENIH SLOVENIJE
ZA POSLANCE DRŽAVNEGA ZBORA
V LETU 2004

Številka: 1217-16/2004-17

Ljubljana, 31. marca 2005

1. UVOD

Revizijo pravilnosti financiranja volilne kampanje Zelenih Slovenije za poslance državnega zbora smo izvedli na podlagi ZRacS-1, Zakona o volilni kampanji¹ (v nadaljevanju: ZVolK) in Programa dela za izvrševanje revizijske pristojnosti Računskega sodišča Republike Slovenije v letu 2004². Sklep o izvedbi revizije je bil izdan 16. 11. 2004.

1.1 Predstavitev organizatorja volilne kampanje

Volilno kampanjo za kandidate za poslance državnega zbora izvaja organizator volilne kampanje (v nadaljevanju: organizator), ki je odgovoren za zakonitost poslovanja. Organizator volilne kampanje za listo kandidatov Zeleni Slovenije za poslance državnega zbora je bila stranka Zeleni Slovenije.

Organizator je moral najkasneje 45 dni pred dnevom glasovanja odpreti posebni račun za volilno kampanjo (v nadaljevanju: posebni račun)³. Vsa finančna sredstva, ki jih organizator nameni ali dobi od drugih pravnih ali fizičnih oseb za financiranje volilne kampanje, mora zbrati na posebnem računu. Tudi vse stroške volilne kampanje mora poravnati izključno s tega računa. Posebni račun mora zapreti⁴ najkasneje v treh mesecih po dnevu glasovanja. Zeleni Slovenije so odprli posebni račun 17. 8. 2004 pri Novi ljubljanski banki, d. d., Ljubljana, kar je pravočasno. Posebni račun so zaprli 22. 11. 2004.

Odgovorna oseba organizatorja je bil David Kovačič, vodja volilnega štaba.

1.2 Predstavitev revizije

Predmet revizije je zaključno poročilo o volilni kampanji organizatorja volilne kampanje za volitve poslancev državnega zbora, ki so bile 3. 10. 2004. Težišče revizije je bilo na preverjanju pravilnosti izkazanih porabljenih sredstev za volilno kampanjo.

Cilj revizije pravilnosti financiranja volilne kampanje je bil izrek mnenja o

- pravilnosti izkazanih zneskov v poročilu o volilni kampanji (v nadaljevanju: poročilo),
- pravilnosti zbiranja in porabe sredstev za volilno kampanjo ter
- višini delnega povračila stroškov volilne kampanje.

Revizijo smo načrtovali in izvedli v obsegu, ki ga določa ZVolK in ki daje razumno zagotovilo za presojo pravilnosti financiranja volilne kampanje. Pri tem smo upoštevali določila omenjenega zakona glede obsega preverjanja, po katerem moramo preizkusiti

- višino zbranih in porabljenih sredstev volilne kampanje,
- ali je organizator pridobil in uporabil sredstva za volilno kampanjo v skladu z zakonom,

¹ Uradni list RS, št. 62/94 in 17/97.

² Št. 3104-1/2004-21, z dne 18. 10. 2004.

³ 18. člen ZVolK (najkasneje 19. 8. 2004).

⁴ 18. člen ZVolK (do vključno 3. 1. 2005).

- ali so podatki, ki jih je organizator navedel v poročilih, ki jih določa ZVolK, točni,
- višino delnega povračila stroškov volilne kampanje, do katere je po ZVolK upravičen organizator.

1.2.1 Zbrana sredstva

Zbrana sredstva za volilno kampanjo so v skladu z ZVolK in Zakonom o političnih strankah⁵ (v nadaljevanju: ZPolS) vsi prispevki, zbrani na posebnem računu, in vsi popusti ali oprostitve plačil, ki so jih odobrili izvajalci storitev oziroma prodajalci izdelkov.

Volilna kampanja se lahko financira s prispevki zasebnikov, pravnih in fizičnih oseb, ki pa ne smejo presegati desetkratne povprečne mesečne plače na delavca v Republiki Sloveniji za preteklo leto. Državni organi, javni zavodi, javna podjetja, organi lokalnih skupnosti, humanitarne organizacije, verske skupnosti kot tudi gospodarske družbe, v katerih je vložen javni kapital v višini najmanj 50 odstotkov, volilne kampanje ne smejo financirati. Prepovedano je tudi pridobivanje sredstev iz prispevkov tujih zasebnikov, fizičnih in pravnih oseb, iz prihodkov od premoženja stranke iz tujine, iz volil in daril iz tujine oziroma vsakršno drugo pridobivanje sredstev ali opravljanje storitev iz tujine.

Pravilnost izkazanega skupnega zneska zbranih sredstev za volilno kampanjo smo potrjevali s pregledovanjem prispevkov glede na vire in višino sredstev, preveritvijo obračunanih popustov in oprostitvev plačil ter preizkušanjem točnosti, obstoja in skladnosti zbranih sredstev z določili ZVolK in ZPolS.

1.2.2 Porabljen sredstva

Porabljen sredstva za volilno kampanjo so vsi plačani in neplačani stroški volilne kampanje vključno z danimi popusti ali oprostitvami plačil, ki jih odobrijo izvajalci storitev oziroma prodajalci izdelkov.

Stroški volilne kampanje so glede na določila ZVolK opredeljeni po namenu, času in vrsti. Namen je določen z zakonsko opredelitvijo volilne kampanje⁶. To so vsa politično propagandna sporočila in druge oblike politične propagande, katerih namen je vplivati na odločanje volivcev pri glasovanju o listah kandidatov oziroma kandidatih za poslance državnega zbora, med katere sodijo zlasti

- volilna propaganda v javnih glasilih in drugih sredstvih javnega obveščanja,
- plakatiranje in
- predvolilni shodi.

Stroški so časovno vezani na obdobje volilne kampanje⁷, ki se lahko začne najprej 30 dni pred dnevom glasovanja, končati pa se mora najkasneje 24 ur pred dnevom glasovanja. Volilna kampanja za volitve poslancev državnega zbora se je začela 3. 9. 2004 in končala 1. 10. 2004 ob 24.00 uri.

⁵ Uradni list RS, št. 62/94, 70/00 in 51/02.

⁶ 1. člen ZVolK.

⁷ Prvi odstavek 2. člena ZVolK.

Med stroške volilne kampanje⁸, ki so potrebni za izvedbo volilne kampanje za kandidata oziroma za listo kandidatov, ZVolK uvršča

- stroške tiskanja in razobešanja plakatov,
- stroške objavljanja predvolilnih oglasov in sporočil v javnih glasilih,
- stroške organizacije in izvedbe predvolilnih shodov in
- stroške tiskanja, reprodukcije in razpošiljanja predvolilnega materiala, ki se pošilja neposredno volivcem.

Pri preverjanju izkazanega skupnega zneska porabljenih sredstev za volilno kampanjo smo preverili pravilnost porabe sredstev za volilno kampanjo in izkazovanja stroškov volilne kampanje. Revizijsko delo je bilo opravljeno tako, da smo pri vsakem strošku, vključno s popusti ali oprostitvami plačil, preizkusili točnost, obstoj in skladnost z določili ZVolK in ZPolS.

1.2.3 Delno povračilo stroškov volilne kampanje

Organizatorji, katerih listam so pripadli mandati za poslance, imajo v skladu z ZVolK pravico do povrnitve stroškov volilne kampanje v znesku 60 tolarjev na dobljeni glas iz sredstev državnega proračuna.

Pravico do delne povrnitve stroškov volilne kampanje imajo tudi organizatorji, čigar listi kandidatov niso pripadli mandati za poslance v državnem zboru, je pa lista dobila najmanj 6 odstotkov glasov od skupnega števila oddanih glasov v volilni enoti ali najmanj 2 odstotka od skupnega števila oddanih glasov v vsej državi, in sicer znesek 30 tolarjev za vsak dobljeni glas.

V obeh primerih znesek povrnjenih stroškov ne sme presežati zneska porabljenih sredstev, razvidnega iz revizijskega poročila računskega sodišča.

1.2.4 Omejitve pri izvedbi revizije

Pri izvedbi revizije smo imeli določene omejitve v obsegu preveritev, ki izhajajo iz naslednjih določil ZVolK:

- poročilo o volilni kampanji⁹ mora organizator oddati računskemu sodišču dva meseca pred obveznim zaprtjem posebnega računa¹⁰, pri tem pa mora v poročilu o volilni kampanji med drugim poročati o vseh zbranih in porabljenih sredstvih za volilno kampanjo; organizator lahko torej posluje prek posebnega računa še dva meseca po roku za oddajo poročila o volilni kampanji;
- poročilo o poslovanju na računu organizatorja, s katerega je organizator prenesel sredstva na posebni račun¹¹, je omejeno na obdobje šestih mesecev pred dnevom glasovanja.

⁸ 17.a člen ZVolK.

⁹ 19. člen ZVolK.

¹⁰ 18. člen ZVolK.

¹¹ 19. člen ZVolK.

Zaradi navedenih omejitev ne moremo v celoti potrditi popolnosti izkazanih zneskov v poročilu, in da so bila vsa sredstva, namenjena za volilno kampanjo, zbrana na posebnem računu in da so bili vsi stroški za volilno kampanjo poravnani s tega računa. Preizkusili smo le pravilnost in točnost zneskov, ki so navedeni v poročilu.

2. UGOTOVITVE

Organizator, stranka Zeleni Slovenije, je poročilo o volilni kampanji računskemu sodišču predložil 2. 11. 2004, to je v predpisanem roku¹². Poročilo je v zgoščeni obliki prikazano v tabeli 1 v stolpcih 1 in 2. Izdelano je v skladu z Odredbo o obrazcih poročil o zbranih in porabljenih sredstvih za volilno kampanjo¹³.

V poročilu je organizator izkazal zbrana sredstva v znesku 2.500.722 tolarjev in porabljena sredstva v znesku 2.935.469 tolarjev. Do roka oddaje poročila organizator še ni zbral potrebnih sredstev za kritje vseh stroškov volilne kampanje.

Tabela 1 prikazuje izkazane zneske v poročilu in potrjene zneske, ki so pojasnjeni v točkah 2.1 in 2.2 tega poročila.

Tabela 1: Prikaz izkazanih in potrjenih zneskov iz poročila

Opis postavke	Izkazani znesek v poročilu	Vsota precenitev	Vsota podcenitev	Razlika	v tolarjih
					Potrjeni znesek
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(3)-(4)	(6)=(2)-(5)
Skupna višina zbranih sredstev za volilno kampanjo	2.500.722	0	1.245.766	(1.245.766)	3.746.488
Skupna višina porabljenih sredstev za volilno kampanjo	2.935.469	250.938	936.657	(685.719)	3.621.188
Skupna višina prejetih prispevkov, ki presegajo trikratno povprečno mesečno plačo na delavca v RS za to leto	0	0	0	0	0
Skupna višina odobrenih posojil, ki presegajo trikratno povprečno mesečno plačo na delavca v RS za to leto	0	0	0	0	0
Skupni znesek odloženih plačil, če višina plačila presega znesek iz 1. točke poročila, čas odloga pa je daljši od 30 dni	0	0	0	0	0

Vir: zaključno poročilo o volilni kampanji organizatorja.

2.1 Pravilnost zbiranja in izkazovanja zbranih sredstev za volilno kampanjo

Organizator je zbrana sredstva iz zaključnega poročila v znesku 2.500.722 tolarjev pridobil iz virov, kot je prikazano v tabeli 2.

¹² 30 dni po dnevu glasovanja, 19. člen ZVolK.

¹³ Uradni list RS, št. 39/97

Tabela 2: Viri financiranja volilne kampanje

Vir financiranja	Znesek v tolarjih
Prenos sredstev z računa stranke Zeleni Slovenije	1.953.914
Prispevki pravnih oseb	178.184
Prispevki fizičnih oseb	368.600
Obresti pozitivnega stanja na posebnem računu	24
Skupaj	2.500.722

Vir: zaključno poročilo o volilni kampanji organizatorja in ugotovitve revizije.

Organizator je del sredstev za financiranje volilne kampanje prenesel z rednega računa stranke Zeleni Slovenije, ni pa v skladu z ZVolK¹⁴ računskemu sodišču predložil poročila o poslovanju stranke v obdobju šestih mesecev pred dnevom glasovanja.

2.1.a S preizkušanjem pravilnosti izkazovanja zbranih sredstev za volilno kampanjo smo ugotovili, da je organizator v poročilu izkazal zbrana sredstva za 1.245.766 tolarjev prenizko (v tabeli 1, stolpec 5) zaradi podcenitev v znesku 1.245.766 tolarjev (v tabeli 1, stolpec 4).

Podcenitev v znesku 1.245.766 tolarjev je nastala, ker organizator med zbranimi sredstvi ni izkazal

- prispevkov fizičnih oziroma pravnih oseb v znesku 172.800 tolarjev za plačilo računov za reklamni oglas, soočenje in zakup terminala v studiu za politične stranke;
- sredstev v znesku 647.940 tolarjev, s katerimi bo poravnal še neplačane račune, ki se nanašajo na reklamne storitve, objavo videostrani, plakate, objave oglasov, gostinske storitve, soočenje kandidatov na TV Ljubljana in gorivo;
- prispevkov stranke Zeleni Slovenije v znesku 425.026 tolarjev.

Organizator je pojasnil, da prispevkov stranke v znesku 425.026 tolarjev niso izkazali med zbranimi sredstvi v zaključnem poročilu, ker so morali oddati poročilo, preden so prejeli vse bančne izpiske.

2.1.b S preizkušanjem pravilnosti zbiranja sredstev smo ugotovili, da je organizator nepravilno zbral sredstva v znesku 886.244 tolarjev, ker

- so fizične oziroma pravne osebe iz lastnih sredstev poravnale račune za reklamni oglas, soočenje in zakup terminala v studiu za politične stranke v znesku 172.800 tolarjev in tako prispevki fizičnih oziroma pravnih oseb niso bili zbrani na posebnem računu, kar je v nasprotju z 18. členom ZVolK;
- sredstev za plačilo še neplačanih računov, ki se nanašajo na reklamne storitve, objavo videostrani, plakate, objave oglasov, gostinske storitve, soočenje kandidatov na TV Ljubljana in gorivo, ni zbral na posebnem računu v znesku 647.940 tolarjev, saj je le-tega zaprl 22. 11. 2004, kar je v nasprotju z 18. členom ZVolK;

¹⁴ Drugi odstavek 19. člena ZVolK.

- je na posebni račun prejel tudi prispevka od Mestne občine Ptuj v znesku 65.504 tolarjev, kar je v nasprotju s 25. členom ZPolS.

Organizator je pojasnil, da je Mestna občina Ptuj na posebni račun nakazala dva zneska po 32.752 tolarjev. To so sredstva, ki jih nakazuje na podlagi Sklepa o financiranju političnih strank v Mestni občini Ptuj.

2.1.c Na podlagi opravljenih preizkusov pravilnosti izkazanega skupnega zneska zbranih sredstev smo ugotovili, da bi moral organizator zbrana sredstva pravilno izkazati v znesku 3.746.488 tolarjev, kot je navedeno v tabeli 1 v stolpcu 6.

2.2 Pravilnost porabe in izkazovanja porabljenih sredstev za volilno kampanjo

Organizator je porabljen sredstva iz zaključnega poročila v znesku 2.935.469 tolarjev porabil za kritje stroškov, kot so prikazani v tabeli 3.

Tabela 3: Stroški volilne kampanje

Vrste stroškov	Znesek v tolarjih
Stroški objavljanja predvolilnih oglasov in sporočil v javnih glasilih	1.191.341
Stroški tiskanja, reprodukcije in razpošiljanja predvolilnega materiala, ki se pošilja neposredno volivcem	371.207
Stroški tiskanja in razobešanja plakatov	808.824
Stroški organizacije in izvedbe predvolilnih shodov	552.881
Bančni stroški	11.216
Skupaj	2.935.469

Vir: zaključno poročilo o volilni kampanji organizatorja.

2.2.a S preizkušanjem pravilnosti izkazovanja porabljenih sredstev za volilno kampanjo smo ugotovili, da je organizator v poročilu porabljen sredstva izkazal za 685.719 tolarjev prenizko (v tabeli 1, stolpec 5) zaradi precenitev v znesku 250.938 tolarjev (tabela 1, stolpec 3) in podcenitev v znesku 936.657 tolarjev (prikazano v tabeli 1 v stolpcu 4).

Precenitev v znesku 250.938 tolarjev je nastala, ker je organizator med stroške uvrstil

- stroške priporočene pošiljke, študentskega servisa, potne naloge, ki se nanašajo na udeležbo na tiskovni konferenci, sestanek volilnega štaba in prisotnost v Cankarjevem domu ob rezultatu volitev v znesku 163.460 tolarjev, ki po času ne sodijo med stroške volilne kampanje;
- stroške študentskega servisa in potne naloge ter materialne stroške v znesku 87.478 tolarjev, za katere ne moremo potrditi, da se nanašajo na volilno kampanjo, ker organizator ni predložil ustreznih računov oziroma knjigovodskih listin.

Podcenitev v znesku 936.657 tolarjev je nastala, ker organizator med stroški volilne kampanje ni izkazal stroškov

- reklamnih oglasov v znesku 117.000 tolarjev;
- soočenja v znesku 72.000 tolarjev;
- zakupa terminala v studiu v znesku 36.000 tolarjev;
- objave videostrani v znesku 8.400 tolarjev;
- reklamne storitve v znesku 120.000 tolarjev;
- plakatov v znesku 242.457 tolarjev in
- raznašanja letakov v znesku 340.800 tolarjev.

2.2.b S preizkušanjem pravilnosti porabe sredstev smo ugotovili, da je organizator nepravilno porabil 1.065.341 tolarjev, ker

- je s posebnega računa pokrila stroške udeležbe na tiskovni konferenci, sestanka volilnega štaba, priporočene pošiljke, občasnih del in stroške prisotnosti v Cankarjevem domu ob rezultatu volitev v znesku 163.460 tolarjev, ki po času ne sodijo med stroške volilne kampanje, kar je v nasprotju z 2. in 17a. členom ZVolK;
- stroškov volilne kampanje, ki se nanašajo na reklamne oglase, soočenje in zakup terminala v studiu za politične stranke v znesku 172.800 tolarjev ni poravnal s posebnega računa, temveč so jih poravnale pravne oziroma fizične osebe iz lastnih sredstev, kar je v nasprotju z 18. členom ZVolK;
- je s posebnega računa poravnal stroške telefonskih storitev v znesku 81.141 tolarjev, ki se ne nanašajo na stroške volilne kampanje glede na namen in vrsto, kar je v nasprotju s 1. in 17a. členom ZVolK;
- stroškov reklamne storitve, objavo videostrani, plakatov, objave oglasov, gostinskih storitev, soočenja kandidatov na TV Ljubljana in goriva v znesku 647.940 tolarjev ni poravnal s posebnega računa, saj računi še niso bili plačani, posebni račun pa je organizator že zaprl 22. 11. 2004, kar je v nasprotju z 18. členom ZVolK.

Na podlagi preizkusa pravilnosti izkazanega skupnega zneska porabljenih sredstev za volilno kampanjo smo ugotovili, da bi moral organizator porabljenih sredstev pravilno izkazati v znesku 3.621.188 tolarjev, kot je navedeno v tabeli 1 v stolpcu 6.

2.3 Znesek delnega povračila stroškov volilne kampanje

Po Poročilu Republiške volilne komisije o izidu rednih volitev poslancev v državni zbor¹⁵ je lista kandidatov Zeleni Slovenije za poslance v državni zbor na volitvah dobila skupaj 6.703 glasov, kar znaša 0,69 odstotkov skupnega števila oddanih glasov v vsej državi. Glede na dosežen rezultat organizator volilne kampanje ni upravičen do delne povrnitve stroškov volilne kampanje.

¹⁵ Uradni list RS, št. 112/04.

3. MNENJE

Revidirali smo pravilnost financiranja volilne kampanje za listo kandidatov Zeleni Slovenije za poslance državnega zbora, katere organizator je bila stranka Zeleni Slovenije. Preverili smo pravilnost v poročilu o volilni kampanji izkazanih zneskov ter pravilnost zbiranja in porabe sredstev za volilno kampanjo. Ugotovili smo tudi, da organizator volilne kampanje ni upravičen do delne povrnitve stroškov volilne kampanje v skladu z 21. členom ZVolK. Revizijo smo izvedli v obsegu, ki ga določa ZVolK, po katerem imamo omejene pristojnosti pri preverjanju zbranih in porabljenih sredstev kot izhaja iz točke 1.2.

Revidiranje smo izvedli v skladu z mednarodnimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij¹⁶. Revizijski postopki so obsegali pridobivanje, pregledovanje, analiziranje in presojanje podatkov o zbiranju in porabi sredstev za volilno kampanjo ter dokumentiranje revizijskih ugotovitev.

3.1 Mnenje o izkazanih zneskih v zaključnem poročilu o volilni kampanji

Stranka Zeleni Slovenije je kot organizator volilne kampanje za listo kandidatov stranke za poslance v državni zbor v letu 2004 v zaključnem poročilu

- prenizko izkazala zbrana sredstva za 1.245.766 tolarjev (ugotovitve iz točke 2.1.a) in
- prenizko izkazala porabljena sredstva za 685.719 tolarjev (ugotovitve iz točke 2.2.a)

Zaradi napak, opisanih v prejšnjem odstavku, zaključno poročilo o volilni kampanji, ki ga je predložila stranka Zeleni Slovenije kot organizator volilne kampanje za listo kandidatov stranke za poslance v državni zbor v letu 2004, po našem mnenju ne prikazuje pravilne višine zbranih in porabljenih sredstev (*negativno mnenje*).

3.2 Mnenje o pravilnosti zbiranja in porabe sredstev za volilno kampanjo

Stranka Zeleni Slovenije kot organizator volilne kampanje za listo kandidatov stranke za poslance v državni zbor v letu 2004

- ni pravilno zbrala in porabila sredstev za volilno kampanjo v znesku 820.740 tolarjev, ker stroškov volilne kampanje v znesku 172.800 tolarjev ni plačala s posebnega računa, ampak so jih plačale pravne oziroma fizične osebe iz lastnih sredstev, in ker je prej zaprla posebni račun, preden je poravnala stroške volilne kampanje v znesku 647.940 tolarjev, kar je v nasprotju z 18. členom ZVolK (ugotovitve iz točke 2.1.b in 2.2.b);
- ni pravilno zbrala sredstev za volilno kampanjo, ker je na posebni račun prejela prispevka Mestne občine Ptuj v skupnem znesku 65.504 tolarjev, kar je v nasprotju s 25. členom ZVolK (ugotovitve iz točke 2.1.b);
- ni pravilno porabila sredstev za volilno kampanjo v znesku 244.601 tolarjev, ker je s posebnega računa pokrila stroške, ki se ne nanašajo na volilno kampanjo, kar je v nasprotju s 1., 2. in 17a. členom ZVolK (ugotovitve iz točke 2.2.b);

¹⁶ Uradni list RS, št. 41/01.

- ni predložila poročila o poslovanju stranke za obdobje šestih mesecev pred dnevom glasovanja, s katerega je prenesla sredstva na posebni račun, kar ni v skladu z 19. členom ZVolK.

Zaradi nepravilnosti, opisanih v prejšnjem odstavku, stranka Zeleni Slovenije kot organizator volilne kampanje za listo kandidatov stranke za poslance v državni zbor v letu 2004 po našem mnenju vseh sredstev za volilno kampanjo ni zbrala in porabila v skladu s predpisi (*negativno mnenje*).

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči ali drugimi državnimi organi.

Igor Šoltes,
generalni državni revizor

Poslano priporočeno:

1. Zeleni Slovenije,
2. Državni zbor Republike Slovenije,
3. arhiv, tu.